

BIOSPELEOLOŠKO ISTRAŽIVANJE I PRIJEDLOG MONITORINGA ŠPILJE NA GRADINI KOD PREMANTURE

Špilja je za potrebe ovog istraživanja podijeljena u tri ekološki različita dijela. Prvi dio špilje je najviše pod utjecajem vanjskih čimbenika te tu nalazimo površinske organizme koji u nepovoljnim uvjetima (npr. ljetne suše) traže zaštitu u ulaznim dijelovima speleoloških objekata – troglokseni, te organizmi koji toleriraju ovakvo promjenjivo stanište – troglofili. Špilje s troglofilnim beskralješnjacima na kraju prvog dijela.

U drugom, središnjem dijelu špilje, kao zoni s prijelazom u špiljske uvjete, dolazi do miješanja površinskih i špiljskih zajednica. Brojnošću dominiraju troglofili, uz manji udio troglobionata te iznimno trogloksena koji se tu sklanjaju tijekom najtoplijeg dijela godine.

Dobiveni podaci se mogu uzeti kao nulto/zatečeno stanje faune Špilje na Gradini kod Premanture te možemo izvesti slijedeće zaključke i smjernice za daljnje korištenje:

Utvrđeno je 27 svojti beskralješnjaka i jedna vrsta šišmiša koje obitavaju u Špilji na Gradini kod Premanture. Od ukupnog broja svojti njih četiri su troglobionti, što je svrstava među špilje s relativno malim brojem troglobiontnih beskralješnjaka.

Potvrđena je prisutnost populacije podvrste *Androniscus roseus histrianorum* kojoj je Špilja na Gradini kod Premanture tipski lokalitet. Utvrđeno je da je populacija najbrojnija u središnjem (2.) dijelu špilje.

S obzirom da se radi o tipskom i jedinom poznatom lokalitetu ove endemske podvrste preporučljivo je provoditi monitoring jednom godišnje kako je navedeno u prijedlogu biospeleološkog monitoringa. Monitoring je potrebno provoditi s posebnim osvrtom na promjene mikroklimatskih parametara (temperature i vlažnosti), stanišnih uvjeta i stanja populacija koje u njoj obitavaju.

Jagić M. i sur.

Hrvatsko biospeleološko društvo Zagreb, travanj 2017.